

Üksiknumber 15 senti

ERAETTEVÖTETE

AMETNIKKUDE KOJA TEATAJA

10. S. 61. 05.
(24. 5. 41)

5744

Nr. 1 (13) ~~5744~~ jaanuar — veebruar 1940

III aastakäik

Tellimise hind:	Ilmub 6 korda aastas vähemalt 24 leheküljelisena.	Kuulutuste hind:
1 aastaks . . . . . Kr. 0.75	Vastutav ja tegevtoimetaja Eraettev. Ametn. Koja nõunik- sekretär Villem Tehve.	1 lehekülj . . . . . Kr. 35.—
1/2 " . . . . . " 0.40	Toimetus ja talitus Tallinnas, Pärnu m. 21—3.	1/2 " . . . . . " 20.—
Üksiknumber 15 s.		1/4 " . . . . . " 10.—
		1/8 " . . . . . " 5.—
		1/2 esilehekülge . . . . . " 25.—

SISUKORD: 1) V. Saul: Miks viibivad sotsiaalseadused? 2) Äriteenija ja viisakus. 3) V. Tehve: Kaubanduslikkude käitiste äriteenijail, ametnikel ja töölisel on õigus saada vanadusetoetust. 4) R. S.: Eraettevõtete ametnikkude ankeedi ootel. 5) J. Mihkelson: Kutseühingud sõjaaegses olukorras. 6) Väikekorterite üürhindade korraldamise ajutine seadus pandi maksuma. 7) Miks ei ole koorejaama juhatajail oma kutseühingut. 8) Narva Äriteenijate Kutseühingu 10-a. juubel. 9) Kutseühingute tegevus. 10) Välismaalt.

Narva Äriteenijate Kutseühingu juubeliaktuselt:

Vasakult istuvad: Narva Äriteenijate Kutseühingu sekretär Ed. Pärn, esimehe asemik L. Uiho, tema seljataga ÄKKL sekr. R. Palandi, N. Ä. Ü. esimees A. Sarap, Narva linnaapea J. Hansing, pr. Hansing, E. A. Koja nõunik-sekr. V. Tehve, E. A. Koja esimees A. Oinas ja Narva Kaupm. Seltsi esindaja.

E. A. Koja Teataja lugejaile.

Käesoleva numbriga alustab ilmumist E. A. Koja Teataja kolmas aastaküik.

E. A. Koja Teatajas leiavad avaldamist eraametnike töötingimusi ning olukorda käsitavad kirjutised, kõik eraametnikesse puutuvad sotsiaalseadused ühes selgitustega nende rakendamiseks, ülevaated teiste riikide vastavates sotsiaalseadustest, sealsete eraettevõtete ametnike-üriteenijate olukorrast ning organisatsiooni tegevusest.

Samuti leiavad Koja valijad oma häälekandjast pidevalt informatsiooni Koja ning tema organite tegevusest ning kavatsusist.

Ajakirja toimetuse on teadlik, et eraettevõtete ametnike ja üriteenijate olukorra parandamine on vaid siis edukas, kui nad ise suudavad kaitsa oma positsiooni kõikjal — ka trükisõna kaudu.

Kõik vaimse töö tegijad eraettevõteteis, koonduge oma häälekandja ümber.

E. A. Koja teataja tellimishind — Kr. 0.75 aastas — ei tohiks olla ülejõu käiv.

Toetage E. A. Koja Teatajat järjekindla kaasööga.

**Eraettevõtete
Ametnikkude Koja Teataja
Toimetuse.**

Miks viibivad sotsiaalseadused

V. Saul, E. A. Koja peasekretär

Viimasel ajal on õige rohkesti sõnavõtte omistatud sotsiaalseadusile ja seadusandlusele. Neid on küsitatud suures osas pooldavalt, vaieldes vaid seaduste teostamise aja üle, kuid on olemas ka vastuhääli, mis püüavad näidata sotsiaalseaduste ebaotstarbekohasust käesoleval ajal.

Tööandjate ringkondade poolt on märgukirjas valitsusasutistele ette toodud vastavaid kalkulatsioone ja seisukohti, milliseid meie ei saa kõigiti õigeks pidada.

Küsimus on meie riiklikus elus seda võrd suure erikaaluga, et sellele ei olda õigustatud suhtumata ainult ühepoolse valgustuse alusel, vaid seda kaalutagu võimalikult mitmekülgselt seisukohalt lähtudes.

Eeskätt oleks oluline peatuda ettevõtjaskonna kalkulatsiooni juures, kus eitava seisukoha peapõhjuseks ette tuuakse seadustega seosesolevaid suuri kulutusi, millised praeguses majanduslikus konjunktuuris olevat rasked kanda.

Nimelt mainitakse seal, et 5 uut sotsiaalseadust tõstavad kokku kulused vähemalt 13,1% võrra. Siinkohal ei ole põhjust arvulise materjali esitamiseks, küll aga väärrib puudutamist asja sisuline külg.

Põhjus, miks nõuded sotsiaalseadusile just rasketel aegadel enam esile kerkivad, on asjaolus, et erakorralised ajad ja elu ebastabiilsus sunnivad töövõtjat eksistentsi säilitamiseks enam ringi vaatama ja tugi otsima, et võida tüie kindlusega edasi töötada, häirimata ümbrusest.

Seadus on see jõud, mis loob indiviidis seesmise kindluse tunde, määrab need raamid, mille ulatuses nende kaitsealune võib end kodus tunda.

E. A. Koja valijaskond olles iseseisva Eesti üks kandejõulisemaid ja aktiivsemaid osi, vajab seetõttu vajalikku ühiskondlikku korraldavat kaitset ja on seda õigustatud kõigekülgselt nõudma.

Vello Saul

E. A. Koja peasekretär.

E. A. Koja valijaskond on oluline tugi meie riigikaitse osas, kannab küllaldasi kohustusi ühiskonna heaks maksumade näol ja on tegur, milline oma tarbimisvõime ja kultuuritaseme tõttu ka küllaldaselt aitab kaasa meie väärtuslike omatööstustarvete ostule ja kultuursaavutuste levikule.

Kui nüüd küsida, mis oleks ettevõtjaskonnal praeguses olukorras tähtsam, kas omada töövõtjaskonda, kelle südamelähedased asjad jääksid hüüdjaks hääleks kõrves ning kelle enesetundesse jääb kindlusetus püsima, või siis töövõtjaskonda, kes seisab rahuldutult ning kindlalt korraldatud tulevikuga ning mille tagajärjel on kindlustatud suurem töötõhusus.

On tõenäolik, et viimane seisukoht peaks vastuvõetavam olema.

Seepärast ühiskondlik ja riiklik mõtlemisviis nõuavad antud momendil mõndagi uut — muu hulgas eriti sotsiaalseadusandluse arengut.

Muidugi võidakse ette tuua käesoleval ajal vähem tasuvat konjunkturi,

kuid need väited ei ole eriti paika-pidavad.

Püsima jääb seisukoht, et sotsiaal-seadused on vajalikud. Nad on õieti tain, mis võrsub vaid siis, kui teda kastetakse, hoolimata sellest, kas ilm on halb või hea.

Nende elluviimise momendi vaielustes ei tohiks mitte kaduma minna äratundmine ja veendumus, et mainitud

seaduste kaudu meie omariiklus leiaks tugevat konsolideerimist, mis ei ole mitte vähese tähtsusega asjaolu praegusel üllatuste ajajärgul.

Meie ei poolda liialdusi — saame täiesti aru erakordse aja raskusist, kuid sammud, mis on vajalikud sotsiaalseks rahuks ja ühe kandevõimelise ühiskonnaosa eksistentsi kindlustamiseks, tulevad astuda.

Äriteenija ja viisakus

Vaevalt on mõnda teist elukutset, kus publik asetaks nii suurt viisakuse nõuet, kui just äriteenijatele. Samu nõudeid esitatakse ka vast kelneritele, kuid sõja ajal on ka need muutunud teataval määral iseteadvamaks. Äriteenija on aga hoopis isepärasemas olukorras. Ta peab alati rõõmus ja enese ning kogu maailmaga rahulolevana välja nägema. Sõbralik naeratus ja viisakas fraas peab tal alati valmis olema iga ostja või osta tahtja jaoks. Kahetsust avaldava kaastundega tuleb tal praeguses sõjaolukorras ostjale teatavaks teha, et see või teine kaup on otsas ja selle asemele soovitama midagi teist.

Viisakus on sümpaatne komme eriti publiku seisukohast lähtudes. Viisakus ostja vastu on tähtsam asi firma seisukohast lähtudes. Kui ostjat koheldakse hoolimatult ja ebaviisakalt, siis läheb ta teise kohta oma vajadusi rahuldama. Selle üle pole ka midagi imestada, see on inimlik. Äriteenijal on sageli võrdlemisi raske olla viisakas ka nõudlikkude ostjate vastu, kes tulevad kauplusse ja lasevad omale seal terved mäed kaupu ette tuua ja lõpuks lahkuvad kauplusest, leidmata omale sobivat eset. Sageli ei tea nad isegi mida nad tahavad. Teine kord on aga nõudlikkus põhjendatud, sest ega ostjat ei saa sundida kaupa võtma, mis talle ei meeldi. Äriteenija peab aga igal juhul võrdselt suhtuma ostja vastu. Ta peab peitma oma igapäevase tööväsimuse ja isiklikud mured. See on äriteenijal oma elukutse-

teostamise juures küllaltki raske ja pingutav ülesanne.

Praegusel sõja korral, kus teatavates riide ja teistes artiklites tundub puudust või valiku vähesust, on ka mõned kaupmehed muutunud ostjate vastu ükskõiksemaks. Mõni äriees on isegi hoolimatu ostja vastu ja teda ei huvita antud silmapilgul müümine, sest kaup laos seistes sõjaaegsel hindade tõusu ajal tõuseb väärtuse poolest. Tulevikus võib äriees sama kauba hoopis kallimalt müüa. Tallinas on tulnud ette juhtumeid, kus äriomanikud ei too ostjatele oma paremaid kaupu välja, vaid lasevad teenijatel öelda, et see või teine sort riidet on otsas. Sageli vastab see ka tõele, kuid nagu eespool öeldud, tehakse seda ka suurema kasu saamise eesmärgil. Selline suhtumine ostjatesse pole õiglane ja selle põhjustajaks on peamiselt suurema ja teenimatu kasu saamise tahe. Sellises olukorras on äriteenija ülesanne „kundede“ käitlemisel hoopis raske, pealegi siis, kui ostja teab, et äris tõesti veel nõutavat kaupa on olemas. Ühelt poolt sunnib tööandja teda otseselt rääkima ebatõtt, teiselt poolt nõuab teenistusalaalne viisakus siiski ostjat meeldivalt kohtlema ja pehmemadama pettumustunnet saamata jäänud kaupade puhul.

Ajalehtedes on juba avaldatud selgekohaseid kaebeid, et ostjaid on hakatud äri peremeeste poolt selle järgi kohtlema, millise summa eest ostja

kaupa võtab. Kes tavaliselt vähem võtab, see võib oodata kaupluses, seni kui suuremad ostjad on rahuldatud. Selline käitlemine pole aga millegagi põhjendatud ja seletatav vast praeguse erakordse ajaga. Samuti on seesuguseid nähteid tähelepanna praegusel ajal võõramaalastest ostjate kohtlemisel, kes tavaliselt pole keskmiste hindadega kursis ja kelle käest võetakse siis õigustamatult suurt kasu. See teguviis võib end hiljem mitmes suhtes halvasti kätte maksta ja esialgsele kasule vaatamata peaks sellest katsuma hoiduda.

Samal ajal aga ei või unustada ka seda, et osa ostjaskonda suhtub äriteenijatesse selliselt, mis sunnib oletama, et neil puudub ettekujutus sellest, milliste piirideni peab viisakus ja vastutulelikkus ulatuma. On tüüpe ostjaskonnast, kes tormavad kauplustesse kübar peas ja sigar suu nurgas, ning kellel siis tingimata on äärmiselt kiire ja kes nõuavad, et neid peab tingimata esmajärjekorras teenitama, sest neil on kiire rongile, bussile, laevale või kes teab kuhu. Kaheksakümnel juhul sajast on seesugused ostjad kõige raskemini teenitavad, samuti karusnahkadega varustatud daamid, kes peavad endastmõistetavaks asjaks, et just neid peab alati esijoones teenitama. Muidugi püüavad äriteenijad tavaliselt ka neile külladaselt tähelepanu pöörata, kuid siin ei saa nõuda, et äriteenija jätaks jalamaid oma eelmise ostja, kes näib vähem „tähtsana“, kus seda ja teist ja asuma kogu alandlikkusega oma uut ostjat teenima. Kõigil teistel elu aladel valitseb ikkagi järjekord ja ka ärielus peaksid seda kõik ostjad silmas pidama, sest ei saa nõuda, et ühel inimesel oleks korruga kümme päari käsi ja jalgu ning mitu suud vastavate seletuste ja selgituste andmiseks. Õige olukorra hinnang sel alal kergendaks tunduvalt äriteenijate olukorda oma ülesannete täitmisel.

Naisostja tüüp, kes tuleb poole meetri riide pärast tervet kaubamaja segamini puistama, on üldiselt tuntud ja sellepärast ei maksa neile palju sõnu kulutada, sest naised on juba sel-

les suhtes „lootusetud“. Samuti pole kuigi kergelt teenitav selline ostja, kes tuleb toiduainete kauplustesse ja püüab seal enne ostu tegemist tingimata kõiki asju käega katsuda ja oma nina juures nuusutada, et tingimata veenduda ostetava kauba värskuses. Sellistel juhtudel on ostja mõnikord ka kuulduste või eelarvamuste mõju all, et selles või teises kohas peab tingimata mõni asi halb olema ja siis oleks ta enesetunne väga hästi puudutatud olevat, kui ta suudab avastada midagi ebavärsket ja seda siis väljendada kohe üle kaupluse. Iga uusaegne kauplus peab juba oma äri mineku huvides selle eest hoolitsema, et midagi taolist ei juhtuks.

Kui praegune sõda puhkes, siis oli juhtumeid, kus müüdi küll igasugust vana prahti soodsate hindade eest maha, ilma et ostjaskond selle juures oleks silmaga pilgutanud. Kakeldi riidetükkide juures ja pakuti üksteisest üle. Osteti saapaid ja riideid, ilma et keegi oleks hinna või oma tarviduse üle lähemalt järele mõelnud. Kauplused realiseerisid kerge vaevaga kõik oma tagavarad ja isegi sellised kaubad, mis moest läinud ja mille lahtisaamiseks polnud olemas mingit lootust isegi odavate väljamüükide korraldamiseks. Nüüd on selline massipsühholoogiline ostmise maania möödunud ja olukord hakkab tüürima jälle normaalsetesse roobastesse.

Loomulik on see, et äriteenija ei saa olla sama lahkesti naeratav ja viisakas sellise ostja vastu, kes toiduainete kaupluses oma nina igale poole tahab pista, sest alati pole ta ise kõige puhkam ja selline nähe on juba tervishoidlikult lubamatu.

Hea läbisaamine ostjaskonna ja teenijaskonna vahel on ühine asi, mille poole äriteenijad ise peavad püüdma ja mis on samal ajal ostjaskonna kohuseks, et hõlbustada nende igapäevast rasket tööd, kes end ostjate teenistusele on pühendanud. Tuleb mees pidada seda, et müüja on ka inimene inimlike mõtetega ja tunnetega ega saa olla alati naeratav

automaat. Vastastikkusest austusest ja tähelepanelikkusest tekkinud viisakus teenimisel on loomulikum ja otstarbekohasem. On olemas alati viisakaid ostjaid ja viisakaid müüjaid, kuid samal ajal leidub viisakuseta ostjaid ning hoolimatuid müüjaid, kuid need peaks jääma ikkagi täiesti erandjuhtumiteks. Kellegi sotsiaalne kuuluvus ja enesetunne ei tohiks selle all kuidagi kannatada, kui ta äriteenijasse suhtub samasuguse viisakuse ja kannatlikkusega, kui igasse teise inimesse, kellega tal oma igapäevases elus tuleb kokku puutuda ja suhtlemises olla. Mis puutub äriteenijatesse,

siis nõuab juba nende teenistuskoolituslik edu, et nad mõõdukates piirides oleksid viisakad, sest vastasel korral on tööandja sunnitud võtma kaalumisele sellise teenija vallandamise küsimuse.

Eestoodud ridades pole tahetud sügugi mõelda äärmiselt lipitsevat viisakust. Iga liialdus viisakuse alal pole enam viisakus, vaid selle mõiste nauruvääristamine. Inimene elab ühiskonnas ja hea läbisaamise aluseks on ikkagi üksteise vajaduste ja teenete tunnustamine ja austamine. Kui see nii on, siis on ostjaskonnal ja teenijaskonnal hõlbus oma ülesandeid ja kohustusi täita.

Kaubanduslike kätiste äriteenijail, ametnikel ja töölisel on õigus saada vanadustoetust

Villem Tehve, E. A. Koja nõunik-sekretär

Möödunud aasta lõpul võeti Riigikogu poolt vastu Tööstuslike ja kaubanduslike kätiste vanade töövõtjate kaitse seadus, mille teine osa, mis käsitleb vanadustoetuse maksmist, hõlmab enda alla ka osa eraettevõtete ametnikke ja äriteenijaid.

Selle seaduse alla kuuluvad aga ainult nende kaubanduslike kätiste äriteenijad ja kontoriameetnikud, kes töötab vähemalt 5 töövõtjat. Kaubanduslikuks kätiseks tuleb lugeda siin kõiki kaubandusega ja kaubanduse abitoimingutega (komisjoni-, speditsooni-, maakleritoimingud) tegelevaid kätisi, kus kaupade ost-müük toimub hulgi või jaoti, nagu ärid, laod, kauplused ning nende juures asuvad kontorid, laod, pakkimistoad ja muud kätise osad. Eelduseks töövõtjate vanadustoetuse saamisel tööandja poolt on asjaolu, et ta peab ühes ja samas kätises olema teeninud vähemalt 20 aastat, on jäänud töövõimeetuks või ei suuda ennast tööga elatada. Kui ametnik või äriteenija vastab eeltähendatud eeskirjale, siis on kätise valdaja kohustatud talle maksma kuni surmani 15.— kr. kuus toetusraha või andma talle elatist na-

tuuras. Vanadustoetuse saamise õigust ei ole töövõtjal, kellel on vajalik sissetulek omast varast, või kes saab haigekassalt abiraha või mõnelt muult asutiselt pensioni, mille suurus on vähemalt 15 krooni kuus.

Riigivolikogu poolt vastuvõetud seaduses oli vähemalt määritlemata, kes loetakse selle seaduse mõttes töövõimeetuks ja keda loetakse enda varast vajalikku sissetulekut mitteomavaks töövõtjaks. Samuti oli seaduses üldsõnaliselt määritletud natuuras antav elatis.

Nende mõistete täpsustamiseks ja seaduse ellurakendamiseks oli vaja vastavat määrust. Sotsiaalministeeriumis töötati välja vastava määruse kava, milline saadeti seisukohavõtmi- seks Eraettevõtete Ametnikkude Kojale. Koda esitas oma parandusettepanekud ning võttis osa oma esindajaga Sotsiaalministeeriumis kokkukutsutud nõupidamisest.

30. jaanuaril s. a. andis Sotsiaalminister tööstuslike ja kaubanduslike kätiste töövõtjate vanadustoetuse määruse ühes tunnistuse vormidega, milline jõustus avaldamisega alljärgneval kujul.

Tööstuslike ja kaubanduslike käitiste töövõtjate vanadustoetuse määrus.

Antud Sotsiaalministri poolt 30. jaanuaril 1940.

Alus: Tööstuslike ja kaubanduslike käitiste vanade töövõtjate kaitse seaduse § 10 ja 14 (RT 1939, 116, 896).

§ 1. Tööstuslike ja kaubanduslike käitiste vanade töövõtjate kaitse seaduse § 8 mõttes loetakse töövõimeetuks töövõtjad alates 65. eluaastast ja need nooremad töövõtjad, kes on kaotanud üle 60% töövõimest.

§ 2. Käitise valdaja võib nõuda vanadustoetust taotlevalt töövõtjalt: 1) tõendi esitamist, et ta ei oma vajalikku sissetulekut oma varast ega saa haigekassalt abiraha või mõnelt asutiselt pensioni, mille suurus on vähemalt 15 krooni kuus, ja 2) tunnistuse esitamist töövõimetuse kohta, kui vanadustoetuse taotleja on noorem kui 65 aastat.

§ 3. Tõendi § 2 p. 1 tähendatud asjaolude kohta annab välja töövõtja elukoha linna- või vallavalitsus.

Oma varast vajalikku sissetulekut mitteomavaks loetakse töövõtjat, kelle sissetulekud oma varast ei ületa aastas poolt sellest summast, mis saadakse Tööstusliku töö seaduse § 405 korras täiskasvanud töölise kohta töövõtja elukoha omavalitsuse piirkonnas kindlaksmääratud lihttöölise keskmise päevapalga korrumtamisel 295-ga.

§ 4. Noorema kui 65-aastase töövõtja töövõimetuse küsimuse otsustab komisjon, mis kutsutakse kokku töövõtja palvel tema elukoha linna- või maavalitsuse poolt.

Komisjoni juhatajaks on komisjoni kokkukutsuva linna- või maavalitsuse esindaja ja liikmeiks sama linna- või maavalitsuse poolt nimetatud kaks arsti.

Töövõimetuse määra kindlakstegemisel tuleb komisjonil rakendada Juhiseid töövõimekaotuse määramiseks tervisrikete puhul (RT 1938, 13, 117).

§ 5. Kui tööandja arvab, et temalt vanadustoetust saaja tervislik seisukord on pärast § 4 tähendatud komisjoni poolt läbivaatamist nüüörd paranenud, et isik ei ole enam töövõimeetu, siis võib ta paluda vanadustoetust saava isiku elukoha linna- või maavalitsust, et see isik komisjoni poolt uuesti läbi vaadataks. Uut läbivaatust komisjonis võib nõuda esimese 3 aasta jooksul, arvates vanadustoetuse määramise päevast, mitte tihemini kui kord aastas ja hiljem mitte tihemini kui kord 3 aasta kestel.

§ 6. Kui § 4 tähendatud komisjon on töövõtja töövõimeliseks arvanud, võib töövõtja taotleda enese uuesti läbivaatamist komisjonis mitte varem kui pärast ühe aasta möödumist arvates elmise läbivaatamise päevast. Linna- või maavalitsus võib määrata uue läbivaatamise komisjonis ka enne aasta möödumist, kui töövõtja tervislik seisukord on vahepeal tõsiselt halvenenud ja see halvenemine on kas silmanähtav või tõendatud töövõtja poolt esitatud arstitunnistusega.

§ 7. Natuuras antav elatis loetakse küllaldaseks, kui see katab toidu-, korteri-, kütte-, valgustus- ja riietuskulud vähemalt samal määral, nagu neid antakse vanadustoetust saaja elukohale ligemas omavalitsuse vanadekodus täielikul ülalpidamisel olevatele vanadele, ja kui elatist antakse kas iga päev või mõnesuguse ajavahemiku eest ette.

§ 8. Töövõtjatele, kes on õigustatud saama vanadustoetust, on käitise valdaja kohustatud andma töövõtja nõudmisel käesolevale määrusele lisandatud vormi kohase tunnistuse.

Töövõtja vanadustoetuse

TUNNISTUS

Nr. ....

(Töövõtja nimi ja perekonnanimi)

on töötanud

(kääitse nimetus ja

asukoht)

..... aastat ja on Tööstuslike ja kaubanduslike kääitiste vanade töövõtjate kaitse seaduse (RT 1939, 116, 896) § 8 põhjal õigustatud saama vanadustoetust.

Vanadustoetuse andmise tingimused:

1. Vanadustoetuse maksmise algus: .....
2. Vanadustoetuse andmise viis ja suurus: .....

3. Vanadustoetuse andmise või maksmise tähtajad: .....

4. Vanadustoetuse andmise või maksmise koht: .....

5. Märkmed: .....

„.....“ ..... 19.....

(Kääitse valdaja allkiri)

Vanadustoetuse maks- mise või väljaandmise aeg	Mis aja eest	Makstud või antud		Väljaandja allkiri
		rahas Kr.	natuuras	

Märkus. Kui toetuse väljaandmine naturas toimub tihemini kui kord kuus, siis võib sissekande teha kuu kestel väljaantud vanadustoetuse kohta kuu lõpul.

Eraettevõtete ametnikkude ankeedi kokku- võtte ootel

R. S.

Teatavasti korraldas Eraettevõtete Ametnikkude Koda möödunud aasta sügisel oma liikmeskonna hulgas ankeedi. Ankeedi ülesandeks oli saada põhjalikumat ülevaadet eraettevõtete teenistuses olevaist ametnikest ning nende töö- ja palgatingimustest. Ühtlasi oli Eraettevõtete Ametnikkude Koda sooviks kuulata ära oma liikmeskonna arvamusi ja hinnangut praeguse seisukorra üle ning kuulata ühtlasi ära ettevõtete ametnike soovid nende olukorra parandamiseks.

Ankeedi küsimusleht ja selle sisu kaaluti ja arutati põhjalikult läbi Eraettevõtete Ametnikkude Koda juhatuse poolt koos Riigi Statistika Keskbüroo esindajatega. Küsimustiku vaatas läbi ja kiitis heaks lõppkujul ka Riigi Statistika Keskbüroo juhatus. Muide, küsimustiku koostamisel kasutati eeskujuna üht Rootsis korraldatud ankeedi küsimustikku, mille oli koostanud samalaadseks uurimustööks Lundi Ülikooli Statistika Instituut.

Peab tunnustama, et Eraettevõtete Ametnikkude Koda, korraldades selle ankeedi, sooritas sellega suure kultuurilise väärtusega töö. See töö kujuneb eraettevõtete ametnike suhtes pikemaks ajaks kahtlemata põhipanevaks tööks. Küsimustikuga kogutud andmestik on väga ulatuslik, iseloomustades eraettevõtete ametnike olukorda väga mitmekülgselt.

Ankeedi küsimuslehed saadeti välja kõigile Koja liikmeile, seega ümmarguselt 12.000 ametnikule; küsimusleht tuli saata täidetult tagasi 10 päeva jooksul. Esimeseks tähtajaks — oktoobri lõpuks — tuli küsimuslehti kokku ümmarguselt 5000 ametnikult. Küsimuslehe ärasaatmise tähtaega pikendati hiljem paaril korral ja tuletatati tähtaega meelde raadioteel, mille peale tuli küsimuslehti täiendavalt juurde umbes 1000 ametnikult. Peale selle saadeti ankeedile mittevastanuile meeldetuletus palvega täita ja saata küsimusleht ära. Selle meeldetuletuse peale vastas veel ümmarguselt 900 ametnikku. Nii kogunes Riigi Statistika Keskbüroosse m. a. jõuluku 6.755 täidetud küsimuslehte. Andmete kogumine kestis seega ümmarguselt kaks kuud. Mõned üksikud küsimuslehed saabusid Keskbüroosse alles k. a. jaanuaris ja koguni veebruaris keskpaiku.

Ankeedi andmestiku ulatuse ja sisulise väärtuse selgudes asus Riigi Statistika Keskbüroo üksikasjalise kava koostamisele andmete statistiliseks töötlemiseks. Kava valmis jaanuaris ning kiideti heaks ühtlasi Eraettevõtete Ametnikkude Koda juhatuse poolt. Kava kohaselt jaotub kogu andmete töötlemistöö ligi kolmekümnesse üksikoperatsiooni. Seega tuleb kogu andmestik ümmarguselt 6700 ametniku kohta võtta läbi ligi 30 korda.

Need, kes töölavad ümber E. A. Koja ankeedi andmed:

Istuvad vasakult: prl. Metsare, E. A. Koja nõunik-sekr. Tehve, Konjunktt. Inst. referent Sõrmus, prl. Kurkus; Seisavad vasakult: hr. Kujend, prl. Siirand, prl. Reits, prl. Kivirand, prl. Henn ja hr. Laid.

Kuid enne andmete kokkuvõtmisele asumist, tuli sooritada võrdlemisi aegaviitev andmete sisuline kontroll. Sisuline kontroll pidi selgitama kas vastused on antud küsimustele sisuliselt õieti ja mis ulatuses tulevad andmed üksikosades kasustamisele. See töö on juba jõudmas lõpule.

Ühtlasi tuli koostada eeltööna andmete kokkuvõtmiseks ametalade nimestik. Andmed töötletakse eraldi neljas osas: 1) tööstus, 2) kaubandus, 3) pangandus ja kindlustus ning 4) teenused (speditsiooni ja transportettevõtted, kirjastusettevõtted, kinod jne.). Iga mainitud ala ulatuses võetakse andmed kokku eraldi ametalade järgi. Nii peavad kokkuvõtted iseloomustama teatud ametalal teotsevate isikute, näiteks, arveametnikkude, raamatupidajate jne. töö- ja palgaolusid eri majandusaladel — tööstuses, kaubandusettevõtteis, pankades jne.

Ametalade järgi jaotub kogu andmestik umbes 90 liiki ning suuremas osas töötletakse andmestik eraldi nende 90 liigi järgi. Teatud osades tuleb teha materjali koondamisi, et saada

olukorrast ümmargust, üldiseloostavat pilti. See ametalade nimestik on nüüd lõplikult valmis. Ettevalmistustööd andmete läbitöötamise alal on juba nii kaugel, et 16. veebruaril võis alata andmete kokkuvõtmisega. Selle tööga loodetakse jõuda lõpule aprilli keskpaiku.

Ankeediga saadud andmete ulatus ja sisuline väärtus on nüüd juba täiesti selgunud. Ankeedi kohta võib üldiselt märkida, et see on igati läinud hästi korda. Ankeedile on vastanud umbes pool eraettevõtete ametnikest, mida tuleb pidada statistilise uurimuse jaoks küllalt rahuldavaks. Ankeedile vastajate arv on üle ootuste suur ja ses mõttes täiesti rahuldav. Esindatud on rahuldaval määral peagu erandita kõik arvuliselt tähtsamad ametalad. Vaid kõrgem juhtiv personaal on suhtunud ankeedisse veidi loiult, kuna neilt on saanud andmeid napilt. See seletub nähtavasti asjaoluga, et kõrgemapalgalisel on rahul oma töö- ja palgatingimustega, kuna madalamapalgalisel soovivad nii ühes kui teises küsimuses olukorra parandamist. Ka

andmete sisulise väärtuse poolest võib andmestikuga olla täiesti rahul. Kõik see osutab asjaolule, et eraettevõtete ametnikud on oma kutseesinduse — Eraettevõtete Ametnikkude Koja algatusele suhtunud heatahtlikult ja sooritanud väärikalt selle ülesande. Ankeedi vastustest paistab põhijoonena soov aidata kaasa eraettevõtete ametnikkude olukorra selgitamisele ja selle parandamisele. Ankeedile vastajad on teinud täit tunnustust ja tänu vääriva töö.

Ankeedi andmetest ei ole praegu veel muid kokkuvõtteid peale ankeedile vastanud isikute üldarvu. Küll on aga osalise eelkõikuvõttena selgunud eraettevõtete ametnike soovid nende olukorra parandamiseks. Eraettevõtete ametnike peamiseks sooviks on saada sotsiaalse kindlustuse osaliseks. Ümmarguselt üks kolmandik, kes märkisid omad soovid küsimuslehele, soovivad vanadus- ja haiguskindlustuse maksmapanemist. Teisel kohal on töö- ja puh-

töö- ja puhkeaja suhtes kehtivate korralduste täitmise üle jne. Võrdlemisi suur osa eraametnikest soovivad pühapäevarahu kehtimapanemist; ühtlasi peetakse soovitavaks üleriiklike normide kehtimapanemist kauplemisaja kohta.

Ametnikud töö Riigi Statistika Keskbüros.

Peale nende mainitud kahe liigi moodustavad suurima liigi veel soovivad palgaolude parandamise suhtes. Üldiselt ümmarguselt 25% eraametnikest esineb selliste soovidega. Sel alal peetakse tarvilikuks töötasunormide tõstmist, palganormide ühtlustamist kollektiivlepingute sõlmimise või mõnel muul teel, minimaal palganormide kehtimapanemist jne. Omaette peatüki moodustab siia liiki kuuluvaist soovidest tasude küsimus ületunnitöö eest. Võrdlemisi suur osa eraametnikest kurdab selle üle, et tasude maksimine ületunnitöö eest toimub korratult. Et tuua olukorda paranemist, peetakse soovitavaks, et tasud ületunnitöö eest maksaks järjekindlalt koos kuupalgaga. Võrdlemisi suur osa soovib ka laste abiraha maksmise sisseseadmist. Muist soovidest, peale eelnimetatute, paistab silma soov parandada korteritingimusi. Linnades peetakse üürinorme kõrgeiks. Maal on korterite saamine kohati raske ja ka saadavad korterid jätavad osalt soovida. Osa ametnikest soovib osa võtta ühiskondlike ehitamisest ning soodsa intressiga ehituslaenu muretsemist.

60 klahviga classicompteur-imprimeur masin, millisega töötatakse ümber ankeedi andmed.

keajaküsimused, mis alal soovitakse olukorra revideerimist ja parandamist. Siia liiki langeb ligi 30% soovidest. Nimelt peetakse tarvilikuks tööaja lühendamist, puhkuse pikendamist, seadusega kindlustatud puhkuse saamist, tihedamat kontrolli

Kutseühingud sõjaaegses olukorras

J. Mihkelson

Möödunud aasta oma vapustavate välispoliitiliste sündmuste tõttu on kõikide silmad kiskunud sõjarinnetele. Alati oodatakse uusi vapustavaid sündmusi, ilma et kellelgi oleks aega lähemalt ringi vaadata oma ümber. Tundub pealiskaudsel mõtlemisel, et igapäevaste pisiasjadega tegelemine on veel vaid tühi töö. Mis on nüüd veel kutseühinguline liikumine väärt, kui kõikjal tehakse suurt ajalugu ning pühitakse maakaardilt Poola taolisi riike paari nädalaga. Nii näib olukord esialgsel ja pealiskaudsel vaatlemisel.

Töeliselt aga esineb kutseühingute osa tänapäeva ühiskonnas rohkem esiplaanil, kui kunagi varemalt. Nüüdisaja sõna ja kaitsevalmis olek nõuavad head ühiskondlikku organisatsiooni rohkem kui kunagi enne. Sõda on paisanud uuesti segi kogu maailma majanduse. Tootmine ja tarbimine on rajatud nüüd uutele — sõjamajanduse alustele. Eraettevõtja algatus ja oma ettevõtte juhtimine on nüüd allutatud sõjamajandusele. Tööpalkade ja hindade liikumist on hakatud kord-korralt rohkem riigivõimu poolt reguleerima. Majanduselu on pidurdatud. Tööstused ei saa tarvilisel määral enam tooraineid ega kütet. Ei suudeta halastamatu blokaadi ja meresõja tõttu valmistooteid eksporteerida ega transpordi raskuste tõttu vajalikke kaupu sisse vedada.

Selles üldises olustikus on kõikjal hakanud hinnad ja sellega ühenduses ka elatusmaksumuse indeks tõusma. Hindade tõus erakordsetel sõjaaegadel on alati kiiremini toimunud, kui töövõtjate palkade tõus.

Eesnimetatud tõsiasiad panevad mõtlema iga vaimse ja kehalise töö tegijat. Kuigi meie ametliku elatusmaksumuse indeksi väljaarvestamine on väga puudulik, siiski märgib selle tõus 1935. a. saadik ligi 46% võrra tunduvat palgaliste elatistase tagasiminekut, vaatamata nominaalpalgade osalisele tõusule. Kuidas suudab palgaline inimene siis sõjaaegsetes oludes oma majanduslikke huve kaitsta. Vas-

tus sellele saab olla vaid üks. Pole teist teed, kui kutseühinguline organiseerumine. Teistes riikides pole sel alal mingit uut nõiavitsa leiutatud ega leiutata ka meil. Kutseühingute tähtsus ja vajalikkus on saanud praegu olulisemaks kui kunagi varem. Laiade töötavate hulkade elatistase nõuab sõja ajal kindlustamist. Seda suudetakse ainult ühisel jõul teha. Kutseühingud teistes riikides on suuremal arvul vaimseid töotajaid — eraametnikke ja äriteenijaid enese ümber koondanud kui meil ja selle tõttu on ka nende palgad meie vastava ala töövõtjate palkadest kaks kuni kolm korda ja isegi enam kõrgemad. Eraametnikud ja äriteenijad moodustavad praegu veel nõrgalt organiseeritud ühiskondliku grupi. Nõrkade kutseühingute tõttu pole suudetud ka kollektiivlepingute kaudu oma palgaolusid kindlustada, nagu seda on juhtunud mitmel pool kehalist tööd tegijate juures. Meil on kollektiivsed korraldused palga- ja tööolude kindlustamiseks kehtimas trükitööstuses, savitööstuses, parketitööstuses, klaasipuhujatel, rõivastööstustel, meremeestel j. m. teisel alal. Seega on kehalist tööd tegijad vaimsel alal töötajaist ette jõudnud. Viimasel ajal on ka Äri- ja Kontoriametnike Kutseühingute Liit hakanud aktiivselt organiseerimistööd arendama, kuid suur töö sel alal seisab alles ees.

Kuna praegusel ajal elatusmaksumus kiiresti tõuseb, siis on märgata ka rohkesti palgaliikumisi käitistes. Töötülide lahendamise komisjon istub viimasel ajal peaaegu iga päev koos ja lahendab käitistes tekkinud töötülisid. Selle juurs on töölisel saavutanud mõnikord kuni 10% palgakõrgendust. Kuigi komisjoni poolt määratud palgatõstmised ei rahulda kaugeltki töölisi ega vasta elatusmaksumuse tõelisele tõusule, kompenseerib see siiski osaliselt elatusmaksumuse tõusu. Samal ajal pole midagi kuulda eraametnike ja äriteenijate ulatuslikumatest palgaliikumistest. Väikeste ettevõtjate otse järelevalve ja meelevalla all olles

ei juleta esineda palganõudmistega. Vaimsel alal töötajatel puudub sellisel viisil võimalus alustada töötülisid ja anda need komisjoni, kui tööstustöölised. Töötülide lahendamise komisjoni otsustes on viimasel ajal tavaliselt öeldud, et kui elatusmaksumuse indeks tõuseb Riikliku Statistika Keskbüroo andmetel 5%, siis on töölistel õigus alustada uut töötüli palkade tõstmiseks enne komisjoni poolt tehtud kehtiva sundotsuse lõppu. Eraametnikud ja äriteenijad pole oma palkade alal kuidagi sõltuvad elatusmaksumuse indeksist liikumisest. Ka nimetatud kutsealadel töötajatel peaks olema võimalused oma majanduslikku olukorda kindlustada. Selleks on ikkagi vaja kutseühingulist organisatsiooni. Maailmasõja kogemused õpetasid kutseühingutele küllaldase karmusega, et kutseühingud peavad alaliselt valvel olema töövõtjaskonna elatistase säilitamise eest. Kohe pärast sõja puhkemist 1939. a. võtsid paljude maade kutseühingute keskliidud põhimõttelise otsuse vastu, et sõja kestes ei tohi töövõtjate elatistase langeda. Rindelt tagasipöörduvad sõdurid ei peaks leidma eest halvemad tööolud, kui neil oli ettevõttest lahkumisel. Samuti on kutseühingud nõudnud, et mobiliseerituile säilitataks nende töökohad.

Kutseühingud on nõudnud sõdivates ja mittesõdivates riikides omale kaasarääkimise õigust kogu riigi majanduselu juhtimisel, hindade pidurdamise ja palkade tõstmise poliitikas. Välisturgude tähtsuse vähenedes on hakatud enam rõhku panema siseturu ostujõu säilitamisele ja võimalikule tõstmisele.

Riikide valitsused on olnud sunnitud tunnustama kutseühingute majanduslikke ja sotsiaalpoliitilisi nõudeid. Peale selle on kutseühingud kaasa tõmmatud riigikaitse küsimuste korraldamisele. Rootsis korraldavad kutseühingud õhukaitset ja organiseerivad oma liikmeid laskurühingutesse. Kõikides tähtsamates majanduselu korraldavates komiteedes ja nõukogudes on kutseühingud esindatud. Kutseühingute ülesandeks sel puhul on kaasaaitamine tarbimishüviste jagamisele.

Peale selle on tööandjate ja töövõtjate üleriigiliste keskorganisatsioonide

R. Sõrmus ja V. Tehve teostamas ankeedi andmete sisulist kontrolli.

vahel saavutatud Soomes kokkulepe, et sõja kestes ei kasutata tööseisakut majandusliku võitlusvahendina. Võimalikkude arusaamatuste lahendamine sünnib vabatahtlikul alusel vastvaate organite kaudu.

Rootsi, Taani ja Norra kutseühingute liidud on saavutanud oma tööandjate keskliitudega üldised lepingud, mille järgi ametnikele ja töölistele kindlustatakse nende reaalpalgad elatusmaksumuse tõusmisel. Neis kokkulepetes on palgad alammääradena asetatud n.-n. liikuva astmestikule. Kui elukallidus tõuseb teatud protsendi võrra või teatud arv punkte, tõuseb ka ametnike palk vastavalt, nii et reaalteenistus jääb ikka endiseks või langeb äärmiselt vähe. Kollektiivlepingud jäävad samal ajal jõusse. Olgu siinkohal märgitud, et kõigis Skandinaavia maades kuuluvad eraametnikkude ja äriteenijate kutseühingute liidud ülemaalistesse kutseühingute keskliitudesse. Sellega on ka vaimset tööd tegijate huvid seal kaitstud ühisel alusel kehtivatele lepingutele võrreldes liikuvale astmestikule olevad palkade alam-määrad. Selline viis on leitud kõige kohasemaks mooduseks rahva elatistase säilitamiseks. Kuna sõja tõttu võivad hinnad väga kiiresti tõusta, siis peaks alaliselt võtma kollektiivlepingud revideerimisele, mis enesest on tülikas ja aegaviitev toiming. Nüüd on selline vajadus kõrvaldatud. Viimasel ajal kõik lepingud sõlmitakse eesnimetatud alusel. Inglismaal on töövõtjad saavutanud uute lepingute tõttu üle 3 miljoni naela aastas palgakõrgendust.

Kuivõrd kutseühinguid hinnatakse

Väikekorterite üürihindade korraldamise ajutine seadus pandi maksma

Enne pühi avaldati Riigi Teatajas Riigivolikogu ja Riiginõukogu poolt vastuvõetud Väikekorterite üürihindade korraldamise ajutine seadus, mille

Väikekorteriks selle seaduse mõttes loetakse korter, mille köetavate ruumide põranda pind ei ole üle 60 ruutmeetri, kusjuures põranda pinna hulka

Eräametnike ühiselamud suurte ühismänguväljakutega lastele välismaal

alusel võetakse korraldamisele väikekorterite üürihinnad nendes linnades ja tööstuskeskustes, kus üürihinnad on kruvitud põhjendamatult kõrgele. Need linnad ja tööstuskeskused, kus üürihinnad korraldamisele võetakse, määrab kindlaks Vabariigi Valitsus Sotsiaalministri ettepanekul.

ühiskonna osana, nähtub sellest, et Inglismaal ja Prantsusmaal on kutseühingute keskorganisatsioonide ja valitsuste vahel loodud oma koostöö organid. Prantsusmaal tahtsid tööandjad sõja puhkemisel kõik kollektiivlepingutes määratud tingimused täitmata jätta, kuna sõda tulevat võtta vääramatut jõuna, mille tõttu sõja oludes kollektiivlepingud pole enam kehtivad. Siin segas valitsus vahele ja tööandjad olid sunnitud sõlmitud lepinguid respekteerima. Samuti on mujalgi sündinud ja paljud lepingud on aasta võrra pikendatud, et sõja ajal töörahu säilitada.

Sõja tõttu on muutunud ka kutseühingute nõuded vastavalt erinevatele

ei arvata mitte korteri ühiseid eeskodasid ja koridore.

Seadus ei võimalda reguleerida üürihindasid nendes majades, mis valminud pärast 1. jaanuari 1939. a. ega möbleeritud tubades ja teenimisega väljaüüritud üksikutes tubades.

Üürinormid tervele linnale või üksi-

oludele. Näiteks nõuavad inglise kutseühingud, et pommirünnakute ja õhualarmide ajal kaotsi läinud tööaeg makstaks töövõtjatele välja, nagu oleks sel ajal tööd tehtud. Samuti nõutakse odavate sõidupiletite kehtivuse pikendamist poole tunni võrra, arvates õu-häire lõpust.

Meil on kutseühingutel küllalt tegetmist võitluses elukalliduse vastu paljkade tõstmise, üüride alandamise ja hinnatõusu pidurdamise alal. Selleks tuleb võtta eeskujule meie põhjapoolseilt naabreilt. Nagu eestodust nähtus, on kutseühingutel praegu suuremad ülesanded, kui tavalisel ajal ja selleks tuleb kutseühingud tugevaiks muuta.

kule linnaosale pannakse kehtima linnavolikogu määrusega ja tööstuskohtades maavolikogu määrusega, millised kinnitab Sotsiaalminister.

Kui väikekorterite üürihinnad ei ole kehtinud, et tema kasutuses oleva korteri üürihind ületab määruses ettenähtud üürihinna ning selle üürihinnaga ei nõustu, võib ta nõuda majaomanikult üürihinna alandamist maksmapandud normile. Kui üürihinnad majaomanikuga kokkulepet ei saavuta, siis võidakse nõuda üürihinna kindlaksmääramist linna- või maavalitsuse poolt, kellel on õigus koguda andmeid majaomanikult ja üürihinnad ning tarviduse korral teostada ka korteri ülevaatus.

Linnades ja tööstuskohtades, kus vastava määrusega üürihinnad on korraldamisele võetud, võivad majaomani-

kud väikekorterite kohta sõlmitud üürilepingud lõpetada ainult kokkuleppe üürihinnaga või B. E. S. § 4116—4120 ettenähtud juhtudel.

Väikekorterite eest on keelatud võtta rohkem üüri, kui see on ette nähtud vastavas määruses või majaomaniku ja üürihinnaga kokkulepitud lepingus. Üürihinna võib majaomanik kõrgendada vaid siis, kui ta on korteri kasutamise väärtust tõstnud uute sisseseadete ja mugavustega.

Majaomanikku või tema asetäitjat, kes on süüdi selles, et ta kindlaksmääratud üürihinna tõstis või rikkus määruse eeskirju, karistatakse linna- või maavalitsuse poolt korraldustrahviga kuni 100 kroonini, korduvatel juhtudel kuni 250 kroonini.

Miks ei ole koorejaama juhatajail oma kutseühingut?

Koorejaama juhatajaid, kelle arvu Eestis tuleb hinnata 400—500 isikule, ei ole senini asunud oma kutseühingu asutamisele; vähemalt pole seda küsimust seni asetatud laiemale alusele. Ometi ei õigusta koorejaama juhatajate majanduslik olukord seda vaikivat ja tardunud olekut, mis nende seas praegu valitseb. Koorejaama juhatajaid, üks siin, teine seal maakolkas, elavad oma iseseisvat elu päevast-päeva teadmata, kuidas elab ja missugustes palga- ja töötingimustes töötab tema ametivend teises riigi osas.

Ajal, mil üksikud kutseühingud on aktiivselt kaitsmas oma kutseühingu nime avalikkuslikkude asutuste kui ka kutseühingute kaudu, on otse lubamatu koorejaama juhatajate ükskõiksus organiseerimise küsimuses. Tekib küsimus — kust peab algatus tulema ja mis suunas toimida?

Seni on Eraettevõtete Koda püüdnud hõlmata omal algatusel koorejaama juhatajaid mitmesse tema poolt välja töötatud seaduseelnõusse ja ettepanekusse (Tehnilise personaali puhkeaja seadus, vanaduse vastu kindlustus, töölepingu seadus jne.), sealjuures aga

asjatult otsides mõnda koorejaama juhatajate kutsekoondist või ühingut, kes võiks ühteist seaduseelnõu sõeluda ka läbi oma prillide ja avaldada oma seisukohti.

Vaatamata asjaoludele, et Eraettevõtete Ametnikkude Koja alla kuulub 12.000—15.000 koja valijat kõikidelt eraametnike kutsealadelt, ei tohiks koorejaama juhatajad sellest heituda, et nad oma väikese arvu suurusega ei moodusta selles arvus märkimisväärset üksust. Koorejaama juhatajail on küllaltki neid küsimusi, kust king pigistab ja mida koorejaama juhatajad koos ühiselt paremini korraldada võiksid. Säärased olulised küsimused, nagu palgaolude ümberkorraldamine ja ühtlustamine, töökoormatuse uurimine, korteriküsimus, vanaduse vastu kindlustamine, kutsehaiguste vastu kaitsmine, töötervishoid, kutseharidus, palgaline puhkus, jne. on küsimused, mis huvitavad koorejaama juhatajaid samuti nagu ka teisi palgalisi.

Nagu järelepärimisel Kojast kuuldu, on seal koorejaama juhatajate kohta andmed ainult palkade kohta, kuna muude töötingimuste, tööolude, pere-

konna suuruse, korteriolude kohta andmed üldse puuduvad. Loodetavasti aitab koja poolt korraldatud küsimusleht (möödunud aasta lõpul) siia lähemalt selgust tuua juhul, kui need täidetult kojale tagasi on saadetud ka koorejaama juhatajate poolt.

Kuuldavasti on kojast üksikute koorejaamajuhatajatega juttu aetud ka selle üle, mis kujulist kutseühingut koorejaamade juhatajaile aidata luua. Kõige mõistlikum vist on jääda üleriigilise kutseühingu juurde, millel igas maakonnas oleks oma osakond. Võib olla aga leitakse olevat kasulikum mõni teine otstarbekohasem kutseühingu kuju, mille kaudu koorejaama juhatajad oma kutse huve kaitsevad.

Igatahes on mõte liikumas. Eraettevõtete Ametnikkude Koda on senini omal algatusel püüdnud puudutada ja lahendada koorejaama juhatajate päevaküsimusi. Koorejaama juhatajate suhe kojaga ei seisa mitta ainult mõnekümnesendise kojamaksu tasumise kohustuses, vaid ka õiguses oma hädadega ja abipalveiga koja poole pöörduda kui see peaks olema vajalik. Koda on lubanud häätahtlikult ja abivalmilt toetada kõiki eraametnike kutserühmitusi. Loodetavasti ka koorejaama juhatajad tulevikus, kes töötavad laialipillatuna ja raskelt kättesaadavana üle maa, püüavad oma emeste kutsehuvides koda tülitada.

Koorejaama juhataja.

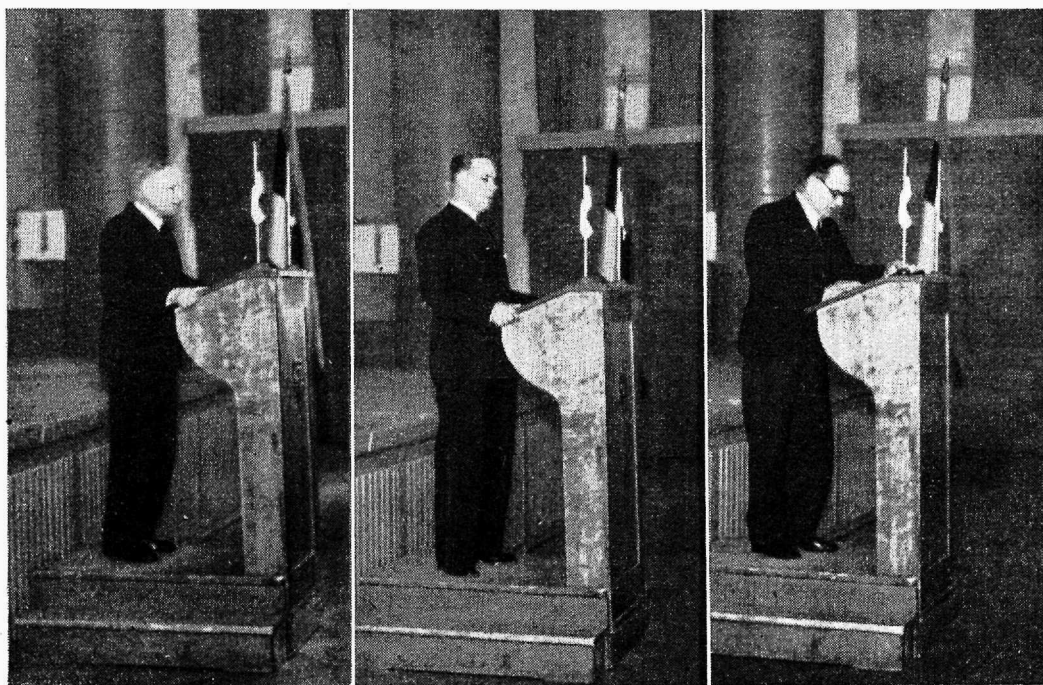
Narva Äriteenijate Kutseühingu 10-a. juubel

Ühing on aktiivsemaid omasarnaste kutseühingute seas Eestis ja elulisemaid organisatsioone Narvas. Aktusel kõnelesid Narva linnapea J. Hansing ja E. A. Kojä esimees A. Oinas

Pühapäeval, 18. veebr., leidis aset N. E. S. „Ilmarise“ saalis Narva Äriteenijate Kutseühingu 10 a. juubeli aktus, millest osavõtt kujunes väga elavaks. Aktuse avas Narva Kaitseliidu puhkpillideorkestri ettekande järele ühingu esimees A. Sarap. Ajaloolise ülevaate ühingu tegevusest 10 a. jooksul andis ühingu asutaja liige ja praegune esimehe asemik L. Uibo, valgustades, millistest oludest ühing on kujunenud võimsaks äriteenijate koonduseks Narvas ning esitas kokkuvõtlikult need tulemused mida ühing on suutnud saavutada oma liikmete majandusliku olukorra parandamiseks. Edasi selgus antud ülevaatest, et enne praegu tegutsevat äriteenijate ühingut on Narvas juba varemalt tegutsenud äriteenijate ühing. Nimelt oli 1908. a. asutatud Narvas äriteenijate ühing, mis tegutses kuni Eesti Vabariigi iseseisvuse algaastani ja siis oli sõja-aastate läbi kannatada saanud äritegevuse ja vähesel liikmete arvu tõttu sunnitud tegevuse katkestama. Praegune äriteenijate kutseühing on suutnud Narvas

organiseerida äriteenijaid peaaegu saja-protsendiliselt ja osakonnad asutada Jõhvi ja Narva-Jõesuhtu. Samuti on ühingul liikmeid paljudes ümbruskonna valdades. Liikmete arv tõuseb nüüd juba üle 200. Ühingul on kasutada omad mugavalt sisustatud ruumid, kus liikmed võivad leida mitmesugust meelelahutust ja ajaviidet. L. Uibo poolt antud ülevaatele järgnevalt esines Narva Meestelaulu Seltsi meeskoor K. Maasiku juhatusel 3 lauluga. Selle järgi võttis tervituseks sõna Narva linnapea J. Hansing, kes oma kõnes allakriipsutas äriteenijate sotsiaalse ja majandusliku olukorra parandamise tarvidust ning tõi võrdlusi vanast vene ajast äriteenijate kohta kehtima jäänud iganenud seaduse eeskirjadest, millised võimaldavad äriteenijat karistada tööandja poolt ihunuhtlusega. Linnapea soovis ühingule, kui Narva elujõulisemale organisatsioonile ja tema juhtivatele tegelastele ning kogu liikmeskonnale pidevat edu järgnevateks tegevusaastateks.

Järgmisena tervitas ühingut Eraet-

E. A. Koja esimees A. Oinas. Narva Ä. Üh. esim. A. Sarap. Esimehe as. L. Uibo.

Kõnelejaid Narva Äriteenijate Kutseühingu 10.-a. juubeliaktusel.

tevõtete Ametnikkude Koja esimees A. Oinas, kes omas kõnes rõhutas Koja ja kutseühingute tiheda koostöö tarvidust sotsiaalseaduste, palgalolude ja äride lahtioleku aja seaduse elluviimisel. A. Oinas märkis, et kool on väljatöötatud ja valitsusele esitatud uus äride lahtiolekuaja seaduseelnõu, milline näeb ette linnades 8-tunnilise äride lahtioleku aja. Kõneleja kriipsutas alla, et Narva Äriteenijate Kutseühing on olnud võimsamaid ja aktiivsemaid äriteenijate ühinguid provintsis ja sellena peab ühing oma võidetud seisukohta ka tulevikus säilitama ja peale liikmete kutsehuvide kaitsmise olema ka oma riikluse ja iseseisvuse toeks Narvas.

Selle järele tervitasid ja andsid ühingule üle auaadresse Äri- ja kontoriametnikkude kutseühingute liidu sekretär R. Palandi, Eraettevõtete Ametnikkude Koja nõunik-sekretär

V. Tehve, Tallinna Äriteenijate Kutseühingu esindaja R. Palmer, Narva Kaupmeeste Seltsi esindaja Ed. Palgi, Narva kontoriametnikkude kutseühingu esindaja A. Pärn, Narva Trükitööliste Kutseühingu esindaja S. Belsky, E. T. K. esindaja A. Bessaborkin. Ühingu sekretär Ed. Pärn kandis ette Tallinna, Tartu, Pärnu, Viljandi j. t. linnade kutseühingute poolt saadetud tervitustelegrammid. Aktusel esines veel soolo ettekandega priima-balalaikal ühingu liige V. Leek-Prostoserdov, kelle ettekanded suurt aplausi esile kutsusid. Kõigiti õnnestunud aktus lõppes A. Maasingu lõppsõnaga ja hünni laulmisega.

Aktusele järgnes ühine koosviibimine kohvik „Tamuris“, millest linnapea J. Hansing koos abikaasaga, Narva tuntumad seltskonnategelased ja kutsutud külalised osa võtsid.

ÄKKL nõukogu koosolek

leiab aset Tallinnas 30. märtsil kell 18.00, E. A. Koja ruumes. Päevakor-

ras eelarve, aruanded, liikmemaks, tegevuskava jne.

Eesti Drogistide Seltsi algatusel drogistide kutse ettevalmistamisel

Drogistid — töövõtjad asutavad oma kutseühingu

Eesti drogistkond kelle hulka kuuluvad ka teistes kultuurriikides väljaõppinud drogistid, koondudes Eesti Drogistide Seltsi ümber on korraldanud seltsi algatusel, oma õppejõududega ja oma ressursidega rida kutset arendavaid loenguid ja kursusi drogistidele rohu-kaupluste omanikkudele kui ka abijõududele.

Esimesed sellised kutseala kauba tundmaõppimise loengud peeti 1929. aastal kuni 30. aprillini, millest kuulajatena osa võtsid 77 isikut.

Teine kutsealaste loengute sari leidis aset 1931. aastal, millest osavõtjaid oli 14 isikut. Mõlemad loengute sarjad peeti Eesti Drogistide Seltsi algatusel.

1934. aastal korraldas Eesti Drogistide Selts esimese, üleriigilise ulatusega Braunschweigi Drogistide Akadeemia lõpetanud drogist-akadeemik K. Lauensteini juhatusel teoreetilise täienduskursuse, missugune kestis üle seitsme kuu, millele järgnesid 1935. a. eksamid. Lõpetajad said omavaheliseks tunnustamiseks kutsetunnistused. Kursusele ja eksamile pääsid ainult need seltsiliikmed, kelle seljataga oli kolmeaastane äriõppeaja praktika. Üle riigi võttis kursusest osa 88 seltsiliiget. Neist jälgis loenguid konspektide varam 32 seltsiliiget, kuna neil puudus eemalviibimise tõttu võimalus osa võtta tegelikkudest loengutest. Lõppeksamist võttis üle riigi osa 29 isikut, kes kõik sooritasid eksami. Neist oli: Tallinnast 20, Pärnust 3, Haapsalust, Elvast, Nõmmelt, Valgast, Kuressaarest ja Juurust — igast 1 seltsiliige.

Et kursuse lõpetajate tööd erapooletult erialaliselt teadlaste poolt hinnata lasta, seks oli palutud eksamikomisjoni asjatundjaid väljaspool E. D. Seltsi. Eksamikomisjon koosnes järgmistest hindajatest: komisjoni esimees drogist akadeemik K. Lauenstein, liikmed ins. keemik L. Kampmann, prov. H. Saat, drogist A. Allik ja drogist K. Adamson.

Teise üleriigilise kutse arendamise kursuse korraldas Eesti Drogistide Selts drogist-akadeemik K. Lauensteini juhatusel 1938. a., millest üle riigi võttis osa 89 seltsiliiget. Neist jälgis loenguid konspektide kaudu 29 seltsiliiget. Eksamist võttis osa ja lõpetas 43 seltsiliiget. Neist oli: Tallinnast 31, Nõmmelt 2, Viljandist 2, Pärnust, Paidest, Petserist, Türiilt, Võrust, Kadrinast, Lihulast ja Urisaarelt — igast 1 seltsiliige.

Eksamikomisjon: komisjoni esimees drogist-akadeemik K. Lauenstein, liikmed prov. A. Tinni, ins. keemik J. Mooste, drogist A. Wehrt ja E. Reinson.

Eesti Drogistide Seltsi kirjastusel ja väljandel on ilmunud kursuse kestvusel ettekantud ainete kohta konspektid drogistide vajalikul ulatusel füüsikast, värvkeemiast ja värvitudumisest, anorgaanilisse ja orgaanilisse keemiasse kuuluvatest kemikaalidest, droogiteadusest ja kodumaal kasvavatest drogidest ning nende kultiveerimisest. Konspek-

tid osutuvad seni ainukeseks eestikeelseks drogistide käsiraamatuks, kuhu on mahutatud ainult hädavajalik.

Eesti Drogistide Selts on oma kolmeteist aastase tegevusejooksul arendanud liikmete kutseharidust, vaatamata sellele, et eelmainitud üritused nõuavad suuri kulusid, täiesti oma kapitaliga ja missuguseile üritusile on drogistkond suhtunud kutsedistsipliinselt.

Kuuldavasti Eesti Drogistide Selts jaguneb lähemal ajal kaheks ühinguks. Drogistid palgalised asutavad tööandjatest eraldi oma üleriigilise kutseühingu.

Tallinna äride lahtiolekuaeg muutmisele

Tallinna Äriteenijate Kutseühingu juhatus saatis Tallinna linnavalitsusele avalduse, milles palus muuta Tallinna Linnavolikogu poolt 29. aprillil 1936. a. vastu võetud ja Siseministri poolt kinnitatud sundmäärust kauplemise aja kohta Tallinnas ning selle küsimuse arutamiseks kokku kutsuda Sotsiaal-osakonna juurde loodud segakomisjon.

Põhjendusena avalduse juurde on toodud, et praegu äride lahtiolekuaeg Tallinnas, eeskätt I ja II järgu äridel, ei vasta enam aja nõudeile ning takistab töökaitse seaduste korrektset eluviimist. Osa Tallinna ärisid (raukaupade ja elektriesemete ärid) on oma äride lahtiolekuaega reguleerinud ja lühendanud kokkuleppel äriteenijatega 8-le tunnile.

Tallinna äriteenijaile ei ole aga vastuvõetav, et talvekuudel äride lahtiolekuaeg Tallinnas on kella 9—18-ni. Äride sulgemine kell 18.00, ostjate teenimine ning töö lõpetamine peale seda venitab äriteenija tööpäeva hilisele ajale, mille tõttu äriteenijal jätkub vähe võimalusi osavõtmiseks kultuurilisest tegevusest, sellepärast palub Tallinna Äriteenijate Kutseühing muuta kauplemisaja sundmääruse §. 2 järgmiselt: „§ 2. Äripäevadel, väljaarvatud käesolevas sundmääruses ettenähtud erandid, võivad kauplused olla avatud ja kaubelda kella 8 hommikul kuni kella 17-ni õhtul, arvatud välja laupäevadel 1. juunist kuni 1. septembri-

ni, millal äride lahtiolekuajaks on kella 7-st kuni kella 16-ni.

Pagari- ja kondiitriärid võivad olla avatud ja kaubelda kella 7-st 19-ni. Eelloendatud kaalutlusil palus Tallinna Äriteenijate Kutseühing muuta äride lahtiolekuaja määrust esitatud kujul ja selleks kutsuda kokku segakomisjon.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja täiskogu

tuleb kokku 30. märtsil s. a. oma koõraliseks koosolekuks. Sektsioonide koosolekute algus kell 10.00 ja täiskogu koosoleku algus kell 11.00 homm. Täiskogu koosoleku tähtsamateks küsimusteks on aruanded, koja II täiskogu valimiste küsimus, revisjonikom. esimehe valimine jne.

E. A. Koja Juhatus otsusi

E. A. Koja juhatus otsustas: Koja Teataja vastutavaks toimetajaks määrata nõunik-sekretär V. Tehve, sotsiaaltoimkonna sekretäri kohused panna peasekretär V. Saul'ile; lugeda omal palvel lahkunuks koja täiskogust ja revisjonikomisjoni esimehe kohalt Andrus Otti ja tema asemele kutsuda A. Bender (II sekts.) A/S.

Keskkassast, kutsuda haridustöö toimkonda E. Kinde'i asemele A. Kasak II sektsioonist.

E. A. Koja uueks peasekretäriks V. Saul

Eraettevõtete Ametnikkude Koja juhatus omal koosolekul 31. jaanuaril 1940. a. otsustas valida E. A. Koja uueks peasekretäriks vandeadv. v. abi Vello Saul'i. V. Saul on sündinud Kuigatsis Valgamaal a. 1903. Lõpetanud H. Treffner'i gümnaasiumi 1922. a. ja Tartu ülikooli õigusteaduskonna. Töötas Tartus Tartu Maavalitsuses juriidilise nõuande-büroo nõunikuna ja advokaadina.

Kutseühingutele uued kodukorrad

Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidu juhatus omal koosolekul otsustas ellu kutsuda kodukorra väljatöötamise komisjoni koosseisus R. Palmer, A. Kruuk ja V. Tehve. Komisjon töötas välja kodukorra kava vastavalt normaal-põhikirjale, mille ÄKKL juhatus omal koosolekul kinnitas ja kõikidele äri- ja kontoriametnikkude kutseühingutele välja saatis peakoosolekul vastuvõtmiseks.

Kutseühingute tegevus

Tallinna Äriteenijate Kutseühingu peakoosolekult

Peakoosolek tõstis liikmemaksu määra ja abistamise norme

Tallinna Äriteenijate Kutseühingu korraline peakoosolek leidis aset 21. veebruaril s. a. Mustapeade Klubi ruumes. Koosolekut juhatas esimees K. Tammer ja esimehe asemik R. Palmer, protokollis juhatus liige R. Palandi. Koosoleku rakendusel ühingu esimees tuletas oma avasõnas meele, et ühingu juhtiv koosseis on ühingu 11-aastase tegevuse vältel läbi teinud suure muudatuse. Sellest juh-

tivast koosseisust, kes ühingut on juhtinud algusest saadik, on järele jäänud ainult 5 liiget, kes on pidevalt osa võtnud ühingu mitmesuguste organite juhtivast tegevusest. Nii on K. Tammer olnud 11 aasta jooksul 1 a. peatoimkonna esimees, 10 a. juhatusliige, sellest viimased 8 aastat ühingu esimees; R. Palandi 1 a. toimkonna liige, 1 a. revisjonikomisjoni liige ja 9 aastat juhatus liige. Peale selle on

R. Palandil olnud 10 a. jooksul meeldivaks ülesandeks olla ühingu lastejõulupuul jõuluvanana. Edasi on A. Matti olnud 10 a. toimkonna esimees ja 1 a. juhatusel liige; E. Allas ja M. Tihane on olnud 10 a. revisjonikomisjonis. Kauaaegsetele kaastöölis-tele avaldab ühingu esimees ühingu nimel tänu, mida peakoosolek kviteerib aplausiga.

Tegevuse aruande esitab R. Palmer, kes loendab lühidalt ühingu tähtsamad üritused möödunud aasta jooksul. Kriipsutab alla, et eelmine tegevusaasta on olnud ühingu kümnes juubeliaasta, mille tähistamiseks ühing andis välja juubelialbumi. Ühingu majandusliku tegevuse osas aruandja viitab kahele loteriile-allegriile, mida ühing korraldas ja mis andis puhastulu ligemale Kr. 2000.—. Rannamõisa puhkekodu on leidnud liikmete poolt elavat kasutamist. Peale selle on korraldatud käsitöö- ja teeõhtuid, spordivõistlusi ja laste jõulupuul kingitustega liikmete lastele. Abistamisfondist on tehtud väljamakse töötuse, haiguse ja surma puhul üle 600 krooni. Tuludekulude arve näitab ülejääki üle 3000 krooni. Abistamisfond on kasvanud 500 krooni võrra, puhkekodu fond Kr. 2600. Normaalpõhikirjadele ülemine- kuga ja sakslaste ümberasumisega ei ole liikmete arv näidanud tõusu, ehkki uusi liikmeid on aasta vältel juure tul- nud üle 50. Liikmete arv 31. detsembril 1939. a. on 587.

Juhatusel poolt esitatud lõpp-bilanss tasakaalus 16.630.98 krooniga, võetakse ühel häälel vastu. 1940. a. sisseaste- maksuks määrati Kr. 0.50, liikmemak- suks Kr. 2.50. 1940. a. eelarve tasakaa- lus 3030 krooniga võeti vastu, kusjuu- res liikmemaksu tasumise tähtpäevaks on 1. juuni s. a.

Peakoosolek võttis vastu ühingu juhatusel poolt esitatud abistamisfon-

di kodukorra, mille alusel tõsteti väl- jamaksu summat surma puhul kr. 150. Igakordne maksuvõtmine liikme sur- ma puhul otsustati ära jätta ja selle asemel tõsteti liikmemaksu kr. 1.50 võrra, milline summa kantakse abis- tamisfondi arvele. Sisuliselt jääb abis- tamiskord muutmata. Peakosoleku päevakorras oli ka uuele kodukorrale üleminek. Uue kodukorra kandsid ette A. Matti, R. Palandi ja R. Palmer. Kodukord oli T. Ä. Ü. palvel välja töö- tatud Äri- ja Kontoriametnikkude Kut- seühingute Liidu poolt vastava kodu- korra komisjonis. Uues kodukorras et- tenähtud usaldusmeeste võrk leidis peakoosoleku poolt heakskiitu ja ko- dukord võeti vastu muutmatult. Ko- dukorras ette nähtud vahekohtu koos- seisu valiti üheks aastaks järgmised liikmed: V. Kapre, R. Tõnnison ja I. Sildvere.

Peakoosolekust osavõtjate poolt esi- tati esimehele terve rida küsimusi sel- le kohta, kui kaugel on valitsusasutis- tes ja E. A. Kojas sotsiaalseaduste el- luvimine. Nendele küsimustele andis vastuse ühingu esimees. Ühtlasi tehti koosolekust osavõtjatele teatavaks toim- kondade lähemad üritused ja ühingu liikmeile soovitati neist rohkearvuli- selt osa võtta. Nii korraldab naissekt- sioon käsitööõhtuid naisliikmeile as- jatundja juhatusel, õpetatakse tikki- mist, kudumist, heegeldamist ja löi- gete väljavõtmist. Kavatsusel on kor- raldada veel esmaabi- ja gaasikaitse loenguid.

Peotoimkond korraldab 6. märtsil s. a. ühingu ruumes Mustapeade Klu- bis liikmete omavahelise tutvumisõh- tu teelaua ja tantsuga, osavõtumaks kr. 1.—.

Sporditoimkond korraldab korona-, suusa- ja bridgevõistlusi. Koosolek oli väga üksmeelne ja otsused tehti kõik ühel häälel.

Lõpubilanss 31. detsembril 1939. aastal

Aktiva

1. Kassa arve	344.06
2. Pankade arve	12367.60
3. Vallasvara arve	903.38
4. Kinnisvara arve	3015.94

16.630.98

Passiva

1. Abistamisfondi arve	3442.59
2. Puhkekodufondi arve	4043.18
3. Tegevuskapitali arve	6586.31
4. Amortisatsioonikapit. arve	1119.—
5. Kultuurfondi arve	1439.90

16.630.98

Narva Äriteenijate Kutseühingu peakoosolek

Ühing rajab tegevuse kindlale majanduslikule alusele. Asutati puhkekodu fond ja suurendati abistamise kapitali

Narva Äriteenijate Kutseühing pidas liikmete korralist aasta peakoosolekut 11. veebr. Koosolekut juhatas esimees A. Sarap, protokollis L. Pihlak.

Koosolek kinnitas 1939. aasta aruande, mille järgi arvete seis 31. 12. 1939. a. kr. 2018.03 ja tulude-kulude arve kr. 1135.15 tasakaalus ning 1939. a. ülejääk kr. 140.04.

Tegevuse aruandest nähtus, et ühing on korraldanud liikmetele arstiabi saamist riigiteenijate, tööliste ja õppejõudude haigusekindlustuse korraldamise määrase ja tasunormide kohaselt, samuti hinnaalandusega arstimate saamist. Ühing on esitanud märgukirju ja hoolega jälginud, et Äride ja kontorite töökorralduse seaduse nõuded kõikjal tõhusat täitmist leiaks ja äriteenijatele seadusega kindlustatud õigused ainult paberile ei jääks.

Aasta kestel oli ühing korraldanud ping-pongi ja koroona võistlusi, kursusi, liikmete omavahelisi koosviibimisi jne. Võeti osa üleriiklikust äriteenijate suvipäevast Aegviidus, kus korraldatud võistlustel ühingu kõieveo-meeskond esimesele ja võrkpalli-meeskond teisele kohale tulid. Ühingu abistamisefondist on antud liikmetele toetusi haiguse ja surma juhtumitel.

1940. a. eelarve koostamisel oli ühingu juhatus lähtunud seisukohalt, et stabiilseks ühingu tegevuseks on tarvilik ühingu liikmete kutseühinguga tihedalt sidumine ja üheks seesuguseks vahendiks on ühingu juures asutatud mitmesugused toetustfondid, millest võiks toetusi anda haiguse, surma, töötaoleku jne. puhul. See nõuab aga kapitali. Erakorralistel aegadel on tulude hankimine pidu-dest, loteriidest jne. juhuslik ja seepärast jääb ühingu rahanduse vundamendiks, millele ühingu tegevust rajada, liikmemaks.

Sellega arvestades oli ühingu juhatus koostanud 1940. a. eelarve, milles liikmemaksuks oli ette nähtud 20 snt. kuus, senise aastamaksu kr. 1.— asemele, seega liikmemaksu tõus kr. 1.40 aastas, mis ühingu tulusid suurendab ca kr. 300.— aastas. Edasi oli juhatus eelarves ette näinud puhkekodu fondi asutamiseks kr. 350.— ja abistamisefondi-kapitali suurendamist.

Eelarve kinnitati peakoosoleku poolt kr. 1359.96 tasakaalus, soovivaldusega, et 1940. a. liikmemaks tuleb tasuda vähemalt kolme kuuliste ettemaksudega. Samuti kinnitas peakoosolek Äri- ja kontoriametnikkude Kutseühingute Liidu poolt väljatöötatud kodukorra.

Läbirääkimistel ühingu sekretär Ed. Pärn sõna võttes soovitas kõigil ühingu liikmeil tellida äriteenijate häälekandjat Eraettevõtete Ametnikkude Koja Teatajat.

Ühingu juhatusse kuuluvad praegu: esimees A. Sarap, sekretär Ed. Pärn, laekur A. Maasing, varahoidja J. Tamm, esimehe asemik L. Uibo, laekahoidja abi A. Aleksejev, sekretäri abi V. Bogdanov ja majandaja Ed. Schild.

Revisjonikomisjoni kuuluvad: L. Laanoja, H. Neimann ja L. Pihlak.

Ühingu juures tegutsevad veel 11-liikmeline pidu- ja 3-liikmeline sporditoimkond.

Paide asutati Äri- ja Kontori-teenijate Kutseühing

Ühing astus AKKL liikmeks

28. jaanuaril s. a. leidis aset Paides, Järva Maleva ruumes Paide Äri- ja Kontoriametnike kutseühingu esimene peakoosolek, millest oli osavõtjaid Paide olude kohaselt küllaldaselt.

Koosolekust osavõtjad astusid kõik kutseühingu liikmeks. Koosolekut juhatas Otto Suits, Tarv. Üh. „Iva“-st ja protokollis Jaan Paap — U.Ü. Järva Kirjastusest.

Koosolekul esines ettekandega Eraettevõtete Ametnikkude Koja nõuniksekretär Villem Tehve Koja poolt korraldatud ankeedi üle, valgustades eriti ankeedi seda osa, milles paluti ametnikke vastata küsimusele — kuidas parandada eraametnike olukorda ja mida tuleks selles suunas ette võtta.

Ettekande järgi tutvustas J. Paap kooslijaid siseministeeriumis registreeritud kutseühingu põhikirjaga.

Juhatuse esimeheks valiti 3 aastaks Eduard Visur, Järva Majanduse Ühisusest, esimehe asemikuks Martin Vestung, R. Blumberg'i ärist. Juhatusliikmeiks valiti Jaan Paap (sekretär) U.Ü. Järva Kirjastusest, Otto Suits (laekur) Tarv. Ü. „Ivast“ ja Ludvig Kübar (varahoidja) A.-S. „Teklast“.

Paide Äri- ja Kontoriametnike Kutseühing otsustas astuda Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidu liikmeks. Esindajaiks liidu nõukokku valiti Ed. Visur ja M. Vestung. M. Vestung on varemalt osa võtnud eraametnike kutseühingulisest liikumisest, olles Tallinna ja Viljandi Äriteenijate Kutseühingus juhatusliikmeks ja on praegu Eraettevõtete Ametnikkude Koja täiskogu III sektiooni büroo liige.

Üksmeelne koosolek, millest oli osa võtmas ametnikke ja äriteenijaid ka väljaspool Paide linna, lõppes koosoleku juhataja O. Suits'u lõppsõnaga.

Narva Kontoriametnike Kutseühing astus Äri- ja Kontoriametnike Kutseühingute Liitu

Endine esimees T. Kangur lahkus

Narva Kontoriametnike Kutseühing pidas oma üldkoosolekut 11. veebruaril s. a. Koosolekut juhatas esimees T. Kangur. Sellel koosolekul valiti ühingule uus esimees, osa uusi juhatusliikmeid ja revisjonikomisjon.

Esimeheks valiti senise Th. Kanguri asemele, kes omal soovil lahkus, Roman Külvet. Teised ametid jaotati järgmiselt: esimehe asemik Nikolai Taimre, sekretär Albert Pärn, abisekretär Udo Lange, laekur Nikolai Seermann, abilaekur Konstantin Anton ja ametita juhatuse liige Evald Midenbrit.

Koosolekul võeti vastu otsus, et Narva Kontoriametnike Kutseühing astub Äri- ja Kontoriametnike Kutseühingute Liitu. Koosolekul võeti vastu resolutsioon, et kõigile eraettevõteteis teenivatele ametnikele tuleb seadusepäraselt võimaldada 7-tunnist tööpäeva. Seaduse ebaõiglane tõlgendamine tööpäeva pikendamiseks 7-lt tunnilt 8-le tunnile ei ole seaduse mõttega kooskõlas.

Lääne-Eestisse kavatsetakse asutada kutseühing

Lihula äri- ja kontoriametnikel on kavatsusel asutada Lääne-Eestisse äri- ja kontoriametnike kutseühingut asukohaga Lihula linn. Tähendatud küsimus oli arutusel Eraettevõtete Ametnikkude Koja ja Äri- ja Kontoriametnikkude Kutseühingute Liidu juhatuses, kus otsustati astuda vastavad sammud. Asutamiskulud võtab liit oma kanda. Kutseühingu tegevuspiirkonnaks jääb Lihula linn ühes Märjamaa, Velise, Kullamaa, Vigala, Kirbla, Lihula, Karuse ja Varbla valdadega Lääne maakonnas.

Välismaalt

Koha- ja pensionikindlustus Kanada panganduses.

Eluaegse ametkoha kindlustamine on Kanada pankade isikliku koosseisu komplekteerimise põhialus. See seisneb üldises mõttes sellele, et noormehele, kes algab oma karjääri panganduse alal, antakse kindlustus, et tema vallandamine pole tõenäoline ja ta saab luua endale majandusliku baasi ka „mustadeks päevadeks“ — eeldusega muidugi, et ta tööjõudlus on rahuldav.

Kümmel Kanada tähtsamal pangal on ühesugused palgatingimused ja heaolu korraldused. Pangad valivad oma järelkasvu noormeestest, kes on äsja lõpetanud kõrgema koo-

li, ja enamikus nendest, kes pole üle 20 aasta vanad. Pankadel on kombeks oma personali ise välja õpetada. Ametnikkude üleminekut ühest pangast teise juhtub harva, seejuures aga viiakse neid väga sageli, üle ühest pangasakonnast teise. Kümme kõnesolevat pankamavad ligilähedale 3000 osakonda.

Peale kõrgema kooli lõpetamise või samaväärse haridusomandamise tõenduse nõutakse tulevastelt pangaametnikkudelt ka tervisetunnistust. Väljaõpetamiseks saadetakse nad kõigepealt väikestesse osakondadesse, milledest mõnes on vaid kaks ametnikku. Kolmekümneaastaselt on ametnik sel teel suuresti edasi jõudnud ja kõigi panganduse „sadalustega“ tuttav. Kogu selle aja jooksul jälgib neid osakonna juhataja ja inspektorid, kes osakondi revideerivad. Panga peajuhatause isikliku koosseisu bürool on täieline ülevaade nende edusammudest ja võimetest. Järkjärgult juhitakse nad nende ülesannete juurde, millele sooritamisel nad on kõige edukamad.

Ka depressiooni aegadel, mil teatud osakonnad suletakse, püüavad Kanada pangad vältida rohkearvulisi vallandamisi. Suure arvu osakondade tõttu on neil võimalusi sulatud pankade ametnikke paigutada teistesse osakondadesse. Sellistel perioodidel ei võeta uusi ametnikke. Enamik pankadest maksab edasi seniseid palku, kuid väldib palgakõrgendusi. Selline kindlus töökoha suhtes on peaaegjalikult põhjuseks, et ainult õige väike protsent ametnikkudest, ettevaatlikult hinnates 5—10% aastas, lahku ametist.

Vahel on väidetud, et Kanada pangad, kes ei võta üle õppinud jõude teistelt pankadelt, pole võimelised mujal panganduses tarvitu-sele võetud uute meetodite kasutamieks. Kuid see probleem leiab lahendamise teel, et püsivalt vahetatakse ametnikke ettevõtte enda sees, sest iga ametnik, kes ühelt maalt teise üle viiakse, toob sealt endaga kaasa uusi ideid. Pealeselle peavad osakonnad, mida Kanada pangad omavad Ameerika ja Inglise linnades, neid kursis kõigi seal tarvitu-sele võetud uute meetoditega.

Pangad ei paku oma ametnikele mitte ainult suhteliselt kindlustatud teenistuskohata vaid enamik neist omab ka pensionikassad kohusliku osamaksuga selle heaks. Ametnikud maksavad oma palgast varieeruvates protsentides, kuid mitte üle 10 protsendi. Sama või pisut kõrgema protsendi maksavad pangad sellele lisaks. Pensioni saamise õigus algab 60. kuni 63. eluaastast.

Pensionikassa alla pääsemiseks alistatakse ametnikud, kui nad on saanud 25-aastaseks, valjule arstlikule järelevaatusele. Neid, kes pole täiesti terved, ei jäeta sageli panga teenistusse, sest pangad soovivad, et nende ametnikud suudaksid olla teenistuses neliküm-mend aastat.

Pension on kaks kolmandikku viimasest või viimase aasta kestel maksetud palgast. Töövõimetuse puhul maksetakse pensioni ka juba enne kuuekümnendat eluaastat. Lesed saavad kuni elulõpuni oma mehe pensioni. Kui lesk sureb, võimaldatakse pension ka alla 21-aastastele lastele.

Haiguse puhul maksavad pangad teenis-tusaastatest sõltuva aja jooksul palka täiel määral edasi. Kui haigus kestab kauem, mak-setakse ainult osa palgast. Noorematele ametnikkudele lõpetatakse sellistel juhtudel palga maksmine, kuid nende koht hoitakse kuni tervekssaamiseni alles.

Uus-Meremaa kindlustusametnik-kude liitumise tulemustest.

Nagu Londonis ilmuvast Briti kindlustus-ametnikkude ühingu ajakirjast „The Insu-rance Guild Journal“ nähtub, saavutati pal-gatulis Uus-Meremaa kindlustusametnikkude liidu ja kohalikkude tule-, õnnetusjuhtumite ja elukindlustuse seltside ühingute vahel lep-pekomisjoni ettepanekute vastuvõtmisega uus kollektiivleping.

Leping maksab kõigi siseametnikkude ja inspektorite kohta, kellede aastatulu on 450 naela või vähem, ja kõigi teiste kohta, kes ainult või peamiselt töötavad kindlustusalal. Juhtivad järelevalveametnikud saavad vähe-malt 5 naela nädalas, palga, proviisiooni või mõnel muul kujul.

Normaalne tööaeg kestab esmaspäevast reedeni, viimane kaasaarvatud, ja ei tohi üle-tada 37½ tundi. Erilistel erandjuhtudel võib ametnik töötada ilma ületunnitasuta kuni 40 tundi. Üle 40 tunni teostatud töötundide eest tasutakse esimese 4 tunni eest päevas 50% ja järgmiste eest 100% rohkem.

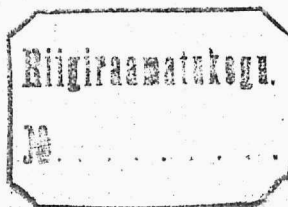
Prantsuse kaubareisijate ja -esin-dajate liidu kongress.

Prantsuse kaubareisijate liit (Fédération des Syndicats de Voyageurs, Representate, et Démarcheurs de France et des Colonies) pidas oma esimest korralist aastakongressi. millel olid esindatud 27 departemendi organi-satsioonid 35 delegaadiga.

Liit on pisut rohkem kui kaheaastase te-guvase kestel sooritanud oma kutsekolleeegide huvide tohtu organisatoorse palga- ja sotsiaalpoliitilise töö.

Pärast 18. juulil 1937 kaubareisijate ja esindajate õigusuhete kohta antud seaduse (Statut Légal) maksmapanemist pidas liit ki-bedat võitlust rohkearvuliste katsete vastu töandjate poolt seadusest möödahiilimiseks. Väga mitmesugustel tülijuhtudel langetasid kohtud oma otsuse vastavalt liidu poolt esin-datud seadusest arusaamisele.

Liidu õiguskaitset kasutasid liikmed eriti silmapaistval määral. Eelnimetatud aja jook-sul algatati liidu kaudu 350 protsessi ja viidi lõpule 144, neist 113 majandusliku või print-sipaalse eduga. Liigetele võidetud kasu ulat-as üksi viimase 10 kuu kestel 449.200,—frangini, mis on noore ja üheainsa kutsegru-piga piiratud organisatsiooni kohta kahelda-matult väga tähelepanuväärne tulemus.

Reserveeritud